

Yrkande Ny översiktsplan för Göteborg

Det är positivt att vi nu ska ta fram en ny översiktsplan som svarar mot framtidens utmaningar och som kan bistå med verktyg för hållbar stadsutveckling.

Vi vill se en översiktsplan som hanterar målkonflikter i ett tidigt skede. Då behöver de olika styrdokument som tagits fram i olika nämnder också samordnas som en grund för översiktsplanen. Vi delar kontorets uppfattning att Göteborg behöver en ny översiktsplan som bättre hanterar göteborgarnas behov och relationen med statliga riksintressen. I dagsläget är det i vissa fall svårt att få fram bostäder på grund av brist på samsyn med Trafikverket och Länsstyrelsen.

Blandstaden behöver förstärkas med blandade bostadstyper och upplåtelseformer i fler stadsdelar. Det kan handla om småhus och radhus i områden som domineras av flerfamiljshus och i områden där villor dominerar behövs också flerfamiljshus.

Göteborg behöver erbjuda attraktiva bostäder för att fler ska kunna bli och fortsätta vara göteborgare. Med en starkt växande befolkning måste också kommunikationsstråken utvecklas så att en god framkomlighet kan säkerställas. Det är också viktigt att det i planeringen skapas tillräcklig plats för verksamheter såsom förskola och skola. Vi tror fortfarande att Göteborg behöver förtätas och att vi ska förstärka viktiga knutpunkter.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vi föreslår att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ska besluta:

Att godkänna byggnadsnämndens förslag till inriktningen för ny översiktsplan med ovanstående tillägg

Yttrande om uppdrag att ta fram ny översiktsplan för Göteborg

Det är viktigt att med jämna mellanrum göra ny översiktsplan. Förutsättningar förändras med tiden. Befolkningen utvecklas på visst sätt, lagar och behov förändras.

Sverigedemokraterna ser dock vissa problem för framtiden.

De ansvariga politikerna har i flera år haft som mål att befolkningen ska öka. När nu befolkningen ökar så kraftigt och Göteborg ska förtätas leder det till problem. Det blir mer och mer ont om utrymme när alla intressen ska tillgodoses. Behov av friluftsliv, grönområden, kommunikationer, bostäder osv står ofta emot varandra.

Samtidigt som befolkningen ska öka har de ansvariga politikerna fattat beslut om ny trafikstrategi. Ett av målen i den är att minska biltrafiken med 25%. Vad händer om det målet misslyckas?

Staden har i några detaljplaner på senare tid missat att få med skolor och förskolor. När man gör upp detaljplaner måste alla behov tillgodoses. Inte bara bostäder utan även övrig samhällsservice som kollektivtrafik, förskolor, skolor, affärer, sjukvård mm. Det måste betonas och förtydligas i nästa översiktsplan.

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2017-08-03
Diarienummer 0888/17

Stadsledningskontoret

Stadsutveckling
Henrik Levin
Telefon 031-368 02 45
E-post: Henrik.Levin@stadshuset.goteborg.se

Uppdrag till byggnadsnämnden om att ta fram en ny översiktsplan för Göteborg

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Byggnadsnämnden får i uppdrag att ta fram förslag till ny översiktsplan för Göteborg med den inriktning som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Förslaget ska tas fram med aktiv medverkan från övriga berörda nämnder.

Sammanfattning

Byggnadsnämnden begär uppdrag att ta fram förslag på ny översiktsplan för Göteborg, enligt skrivning i stadens budget 2017. Fullmäktige föreslås samtidigt fastställa inriktning på arbetet.

Förslaget är att den nya översiktsplanen för Göteborg ska bibehålla en inriktning mot den täta, gröna staden med blandat innehåll genom komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i strategiska knutpunkter. För en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling ska Göteborg byggas tätare så att fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv, med gångavstånd till kollektivtrafik och service. Med utgångspunkt i denna övergripande inriktning, ska arbetet sträva mot en fördjupad avvägning för en ökad helhet och att inom geografiska del områden lösa strukturella problem och knäckfrågor. Den nya översiktsplanen med kartor ska vara tillgänglig och anpassad för digitala plattformar.

Inriktningen på den översiktliga planeringen som skapats av gällande översiktsplan, Vision Älvstaden och de strategier de planerande nämnderna tagit fram sedan gällande översiktsplan beslutades, bedöms fortsatt som rätt för staden. Över tid har antalet mål och strategier inom stadsutveckling växt och målkonflikter i stadsutvecklingen har blivit tydligare. Samtidigt behöver de strategiska frågorna i gällande översiktsplan revideras och göras mer uppföljningsbara på en hela staden-nivå. Även på statlig och regional nivå har det skett förändringar som påverkar den översiktliga planeringen, till exempel har riksintressen i staden aktualiserats där staden och staten i vissa fall har olika syn på vad som skall omfattas och hur värden ska hanteras.

Arbetet med den nya översiktsplanen innebär att alla delar av den befintliga översiktsplanen omprövas inklusive kartor, fördjupningar, tematiska tillägg osv.

Ekonomiska konsekvenser

Översiktsplanens inriktning har ekonomiska konsekvenser i första hand så till vida att den utgör ett övergripande planeringsunderlag. En översiktsplan som är utformad så att

den ger en tydlig och robust styrning över tid skapar förtroende för kommunens planerade utveckling. Den utgör då ett starkt verktyg för investeringsplanering och verksamhetsplanering både för kommunen och andra aktörer inom kommunens geografiska utbredning. Stadsledningskontorets bedömning är att en ny översiktsplan med föreslagen inriktning ytterligare stärker förtroendet för kommunens översiktliga planering. Ekonomiska konsekvenser behöver beskrivas i framtagandet av översiktsplanen för att säkerställa att förslaget bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling.

Framtagandet av en ny översiktsplan är ett betydande arbete som främst bedrivs inom byggnadsnämnden, där medel finns avsatta i innevarande budget. För ett gott resultat krävs samverkan och kompetenser även från andra förvaltningar. Berörda nämnder behöver avsätta medel under 2018 och 2019 för att genomföra arbetet.

Byggnadsnämnden har påbörjat en dialog med i de närmast berörda nämnderna för att säkerställa att så blir fallet.

Barnperspektivet

Översiktsplanens långsiktighet innebär i realiteten att dagens unga är de som kommer att uppleva och förverkliga inriktningarna i översiktsplanen. Detta innebär att vid planens framtagande behöver medborgardialogen ha en särskild inriktning på att låta de unga förstå och ge inspel till sin framtid. Barnperspektivet kommer särskilt att hanteras med barnkonsekvensanalys och social konsekvensanalys under processen.

Mångfalds- och jämställdhetsperspektivet

Huvudsakligen handlar avvägningar i översiktplanering om allmänna intressen vilket innebär att frågor kring social hållbarhet så som mångfald, jämlikhet och jämställdhet får en framträdande position. Arbetet kommer att omfatta social konsekvensanalys under processen.

Miljöperspektivet

När en översiktsplan tas fram ska en miljöbedömning göras vilket dokumenteras i en miljökonsekvensbeskrivning. Även andra konsekvenser behöver beskrivas i framtagandet av översiktsplanen för att säkerställa att förslaget bidrar till en hållbar utveckling.

Omvärldsperspektivet

Översiktsplanering behandlar långsiktiga strategiska och övergripande planeringsfrågor. För att vara framgångsrik behöver den kännetecknas av såväl omvärldsanalys som av dialog med näringsliv, akademi och allmänhet. Erfarenheter från landets andra storstäder kan tas tillvara så till vida att Malmö stad antog en ny översiktsplan maj 2014 och Stockholm stad har hösten/vintern 2016/2017 genomfört samråd för en ny översiktsplan.

Regeringen beslutade 2017-01-19 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda och lämna förslag på bland annat en utvecklad översiktsplanering, Översiktsplaneutredningen. Arbetet med ny översiktsplan kommer att följa utredningens arbete.

Bilaga 1 Byggnadsnämndens protokoll och tjänsteutlåtande, § 159, 2017-04-25

Ärendet

Byggnadsnämnden begär uppdrag från fullmäktige att ta fram förslag till ny översiktsplan för Göteborg med av nämnden föreslagen inriktning.

Bakgrund

Göteborgs Stads budget för 2017 anger att arbetet med en ny översiktsplan ska inledas under året, dock utan att något uppdrag har delas ut. Enligt byggnadsnämndens reglemente åligger det nämnden att ta fram förslag till översiktsplan för fastställande i kommunfullmäktige. Byggnadsnämnden har därför beslutat att ”hos kommunfullmäktiges begära om uppdrag att ta fram ny översiktsplan för Göteborg med utgångspunkt i förslag till inriktning enligt [stadsbyggnads] kontorets tjänsteutlåtande”

Översiktsplanens funktion

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen har tre viktiga funktioner:

- Den redovisar grunddragen i lämplig mark- och vattenanvändning och hur den byggda miljön ska användas.
- Den ger vägledning för kommunens och andra myndigheters beslut.
- Den ska fungera som underlag för dialogen mellan stat och kommun beträffande de allmänna intressenas, i synnerhet riksintressenas, innebörd och avgränsning.

Översiktsplanen anger en långsiktig vision eller målbild för bebyggelseutveckling, hushållning med naturresurser och utvecklingen av den fysiska miljön i övrigt. Därmed fungerar den sektorssamordnande och vägleder och underlättar kommunens planering och utbyggnad av infrastruktur och service. Den fungerar också som plattform för kommunens medverkan i den regionala utvecklingsplaneringen och i dialoger med staten och andra aktörer i samhällsbyggandet. Översiktsplanen utgör också en överenskommelse mellan stat och kommun om riksintressenas innebörd och avgränsning.

En av översiktsplaneringens viktigaste uppgifter är att i enlighet med plan- och bygglagen främja en ”ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder”. Översiktsplanen är kommunens avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör utvecklas, och är därmed ett viktigt politiskt måldokument samtidigt som den är ett medel för att styra utvecklingen mot de uppställda målen.

Med översiktsplaneringen skaffar sig kommunen ett verktyg för att sätta de enskilda besluten i ett långsiktigt helhetsperspektiv. En väl genomarbetad, förankrad och aktuell översiktsplan underlättar detaljplanering, bygglovhantering och andra tillståndsprövningar. Handläggningen av planbesked underlättas när kommunen kan ta stöd i en tydlig översiktsplan.

Gällande översiktsplan

Gällande översiktsplan för Göteborg antogs av kommunfullmäktige 2009-02-26. Uppdraget gavs 2005. Kommunfullmäktige beslutade att aktualitetsförklara översiktsplanen 2014.

Översiktsplanen består av flera delar. Del 1 med utgångspunkter och strategier, anger inriktningen för stadens utveckling och är relativt robust mot förändringar. Del 2 innehåller regler och rekommendationer för användning av mark- och vattenområden samt riksintressenas behandling. Del 3 innehåller en fördjupad beskrivning av

riksintressen och andra allmänna intressen samt miljö- och riskfaktorer. Till översiktsplanen hör också tre kartor. Karta 1 med mark- och vattenanvändningen, utgör en illustration av karta 2 med regler och rekommendationer. För att göra riksintressena tydliga finns även karta 3 där förutom kartredovisning av riksintressena även staden visar skillnaderna i uppfattning gentemot statens syn på riksintressena. En konsekvensbeskrivning och ett utställningsutlåtande från Länsstyrelsen hör också till planen. Översiktsplanen omfattar dessutom fördjupningar för några geografiska områden och tematiska tillägg.

Aktualitetsförklaring av översiktsplanen ska enligt plan- och bygglagen ske minst en gång varje mandatperiod. Kommunfullmäktige beslutade att aktualitetsförklara översiktsplanen 2014. Översiktsplanen bedömdes då aktuell i dess inriktningar och strategier och för de delar som behövde uppdateras redovisades förslag till fortsatt hantering.

Utvecklingen sedan 2009

Sedan översiktsplanen antogs 2009 har kunskapen om flera av översiktsplanens strategiska frågor vidareutvecklats och fördjupats. Inom till exempel området social hållbarhet har verktyg för Social konsekvensanalys respektive Barnkonsekvensanalys (SKA/BKA) tagits fram och arbetet inom Jämlikt Göteborg har fördjupat kunskaperna om skillnader i livsvillkor staden. Sammantaget har det gett ökad kunskap om vad som krävs av stadsplaneringen för att bidra till social hållbarhet. Andra exempel på ny kunskap inom översiktsplanens strategiska frågor är ökad kunskap om beredskap för översvämning och klimatförändringar, och om handelns respektive kontorsmarknadens förutsättningar och behov i stadsplaneringen.

Staden har kompletterat gällande översiktsplan med tre strategiska dokument som tillsammans med Vision Älvstaden (beslutad av kommunfullmäktige 2012) förtydligar inriktningen för hur Göteborg ska bli en stad som erbjuder ett enklare vardagsliv för fler i en grön och livfull stad. Strategi för utbyggnadsplanering, Grönstrategi för en tät och grön stad och Trafikstrategi för en nära storstad beslutades av sina respektive nämnder i februari 2014. De preciserar översiktsplanens strategier och utbyggnadsordning vad gäller Älvstaden och mellanstaden och är stöd i tillämpningen av översiktsplanen.

Sedan översiktsplanen antogs 2009 har dessutom regionala strategier uppdaterats eller tillkommit. Exempel på det är Göteborgsregionens kommunalförbunds (GR:s) tillväxtstrategi ”Hållbar tillväxt” som uppdaterades 2013. På nationell nivå har plan- och bygglagen uppdaterats två gånger med en allt starkare betoning på översiktsplanens betydelse för samhällsutvecklingen samtidigt som ändringar i strandskyddslagstiftningen har skett.

Det pågår också en stark digitalisering av serviceutbudet i Sverige i vilken även översiktsplaneringen behöver anpassas till digitala plattformar.

Byggnadsnämndens överväganden

Den gällande översiktsplanens övergripande inriktning är att fortsatt planering i Göteborg i första hand ska ske med komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i strategiska knutpunkter. Inriktningen har förtydligats genom Strategi för utbyggnadsplanering och Trafikstrategi för en nära storstad som i sin tur förstärker varandra. För en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling ska Göteborg byggas tätare så att fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv, med gångavstånd till kollektivtrafik och service. Detta är en utbyggnadsinriktning som också många andra kommuner arbetar efter, bl.a. Malmö och Stockholm. Även internationellt genom till exempel UN Habitats strategier för hållbar stadsplanering ”Five Principles”,

lyfts exempelvis täthet och social och funktionell blandning fram som viktiga aspekter för hållbar stadsutveckling. Byggnadsnämnden bedömer att den gällande övergripande inriktningen på översiktsplaneringen fortfarande är aktuell och bör ligga till grund för arbetet med en ny översiktsplan.

Byggnadsnämnden ser dock att översiktsplanens strategier behöver vidareutvecklas och fördjupas för att bättre kunna underlätta fortsatt planering av stadens utveckling. Det råder även viss brist på överskådlighet med flera dokument att förhålla sig till i stadsplaneringen. Tillsammans med att plan- och bygglagstiftningen förändrats och att ny kunskap och nya strategiska beslut har tillkommit inom en rad områden som berör översiktsplanen, bidrar det till att översiktsplanens mål och inriktningar blir allt svårare att följa upp.

Mot bakgrund av ovanstående menar byggnadsnämnden att det finns behov av att ta fram en ny översiktsplan för Göteborg. Nämnden anser samtidigt att den gällande översiktsplanen för Göteborg ger tillräcklig vägledning under den tid det tar att ta fram en ny översiktsplan. Ingen aktualitetsprövning av översiktsplanen behöver göras innan den nya beslutas.

Byggnadsnämndens förslag till inriktning för ny översiktsplan

Utgångspunkten för en ny översiktsplan föreslås vara en inriktning mot den täta, gröna blandstaden genom komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i strategiska knutpunkter. För en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling ska Göteborg byggas tätare så att fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv, med gångavstånd till kollektivtrafik och service.

Med utgångspunkt/avstamp i denna övergripande inriktning, ska arbetet med en ny översiktsplan sträva mot en fördjupad avvägning för en ökad helhet och för en långsiktigt hållbar utveckling.

I takt med att Göteborg växer finns behov av att utveckla arbetet med områdesplanering. Syftet är att inom större geografiska delområden, lösa strukturella problem och knäckfrågor. Den nya översiktsplanen ska bidra till att möta detta behov.

Arbetet med den nya översiktsplanen föreslås fokusera på såväl geografiska delområden som tematiska frågor. Omvärldsstudier ska göras och dialog med näringsliv, akademi och allmänhet ska genomföras för att uppnå så god förankring som möjligt. För att säkerställa inriktningen om hållbar stadsutveckling ska konsekvensbeskrivningar av hållbarhetsaspekterna göras kontinuerligt under arbetsprocessen. Den nya översiktsplanen med kartor ska vara digital och tillgänglig för alla.

Arbetet med den nya översiktsplanen innebär att alla delar av den befintliga översiktsplanen omprövas, inklusive kartor, fördjupningar, tematiska tillägg osv.

Stadsledningskontorets överväganden

Stadsledningskontoret delar byggnadsnämndens bedömning att den sammantagna inriktning på översiktsplanering som gällande översiktsplan, Vision Älvstaden, Grönstrategin, Trafikstrategin och Utbyggnadsstrategin skapat, fortfarande är aktuell och väl i linje med både stadens erfarenheter och de bedömningar andra städer gör idag. Samtidigt har antalet styrande dokument växt och med dessa antalet mål och strategier. Målkonflikter inom och mellan stadsutvecklingens olika intresseområden har blivit tydligare. Stadsledningskontoret kan också se att det finns viss osäkerhet kring hur de olika målen och strategierna ska fungera ihop eller vägas mot varandra i det dagliga stadsutvecklingsarbetet.

Gällande översiktsplan har fungerat väl på många sätt, inte minst som den grundläggande styrningen mot en stad där mark och infrastruktur används mer effektivt och där fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv i en hållbar stad. Den används också som grund för produktionsplanering inom stadens planeringsverksamhet. Stadsledningskontoret kan dock konstatera att genomförandet av den gällande översiktsplanen varit starkare i vissa delar än andra och att delar av översiktsplanens mål och strategier visat sig mycket svåra att utvärdera. Dessa brister är särskilt tydliga i de delar av gällande översiktsplan som inte direkt styr den fortsatta fysiska planeringen och i de analyser som kräver ett hela staden-perspektiv. Det finns ett behov av att knyta översiktsplanen närmare stadens sammantagna styrsystem och formulera den på ett sätt som både möjliggör en tydligare styrning i stadsutvecklingen och gör det möjligt att följa upp hela översiktsplanens målsättningar.

Byggnadsnämnden har identifierat att behov av områdesplanering som växt sedan gällande översiktsplan antogs. Kombinationen av ökad takt i stadsutvecklingen och ökade krav på kunskapsomfång och prognossäkerhet i den fysiska planeringen har ökat behovet av att klarlägga övergripande gripande planeringsförutsättningar och ställningstaganden på en mer detaljerad nivå än den som redovisas i gällande översiktsplan. Staden har prövat olika verktyg för att hitta rätt nivå på områdesplaneringen, så som fördjupade översiktsplaner, stadsutvecklingsprogram och program enligt plan- och bygglagen. Flera av dessa har i sig varit framgångsrika men samtidigt inte riktigt kunnat fylla behovet av att se hur olika områden i staden förhåller sig till varandra. Stadsledningskontoret delar analysen att med den grundläggande inriktningen för översiktsplanen som förutsättning kan översiktsplanen kompletteras med en områdesnivå. Ett sådant arbete skulle utgöra ett värdefullt planeringsunderlag för både de av stadens förvaltningar som arbetar med stadsutveckling och de som ansvarar för att leverera olika typer av service till medborgarna.

Ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan för Göteborg bedöms ta flera år. Under den tiden bedöms gällande översiktsplan fortfarande fungera väl. Samtidigt pågår flera andra stora övergripande planeringsunderlag i staden, till exempel Stomkoll 2035 och Stadsutvecklingsprogram för delområden inom Älvstaden. I och med att den huvudsakliga inriktningen för stadsutveckling föreslås ligga fast bedöms dessa arbeten inte påverkas i någon större utsträckning av att en ny översiktsplan tas fram, en samordning av arbetena kommer dock givetvis att krävas.

Det är av avgörande betydelse för kvalitet och förankring av den nya översiktsplanen att arbetet sker med aktiv medverkan av berörda förvaltningar och bolag. De förvaltningar och bolag som är centrala i arbetet med stadsutveckling behöver bidra i det dagliga arbetet och avsätta resurser till arbetet. I någon mån kommer en ny översiktsplan att kräva medverkan av de flesta av stadens delar för att delge kunskap och bidra med sina perspektiv på stadens långsiktiga utveckling.

Sammantaget delar stadsledningskontoret uppfattningen att en ny översiktsplan för Göteborg bör tas fram och att den bör grundas i gällande övergripande inriktning på översiktsplaneringen. Översiktsplanen är kommunens avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör utvecklas, en långsiktig målbild för bebyggelseutveckling, markanvändning och hushållning med naturresurser. I Göteborg Stads styrsystem utgör den ett planerande styrande dokument på nivån program.

Med grund i byggnadsnämndens förslag och gällande riktlinjer för styrande dokument har stadsledningskontoret nedanstående förslag till inriktning för en ny översiktsplan.

Stadsledningskontorets förslag till inriktning för ny översiktsplan

Den nya översiktsplanen för Göteborg ska bibehålla en inriktning mot den täta, gröna staden med blandat innehåll genom komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i strategiska knutpunkter. För en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling ska Göteborg byggas tätare så att fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv, med gångavstånd till kollektivtrafik och service.

Med utgångspunkt i denna övergripande inriktning, ska arbetet sträva mot en fördjupad avvägning för en ökad helhet och att inom geografiska delområden lösa strukturella problem och knäckfrågor. Den nya översiktsplanen med kartor ska vara anpassad för digitala plattformar och tillgänglig.

Arbetet med den nya översiktsplanen innebär att alla delar av den befintliga översiktsplanen omprövas, inklusive kartor, fördjupningar, tematiska tillägg osv. Arbetet ska fokusera på geografiska delområden och tematiska frågor. Omvärldsstudier ska göras och dialog med näringsliv, akademi och allmänhet ska genomföras för att uppnå så god förankring som möjligt. För att säkerställa inriktningen om hållbar stadsutveckling ska konsekvensbeskrivningar av hållbarhetsaspekterna göras kontinuerligt under arbetsprocessen.

Förslaget till ny översiktsplan ska, givet lagkrav på den kommunövergripande översiktsplanen, utgöra ett program i enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument antaget i kommunfullmäktige 2017-01-26.

Stadsledningskontoret

Henrik Levin
Planeringsledare

Ylva Löf
Avdelningschef

Göteborgs Stad Byggnadsnämnden

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum 2017-04-25

Ny Översiktsplan

§ 159, dnr 0199/17

Ovan nämnda ärende behandlades. Utgångspunkten för en ny översiktsplan föreslås vara en inriktning mot den täta, gröna blandstaden genom komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i strategiska knutpunkter

Handling: Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande.

(M) (L) (KD) ingav en skrivelse:

”Yrkande bilaga 2

Yrkanden

Axel Josefson (M) yrkade enligt ovan nämnda förslag och

ordföranden Emmali Jansson (MP) enligt kontorets förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställde propositioner på beslut om bifall till sitt eller Josefsons förslag och fann att sitt egna förslag bifallits.

Votering begärdes

”Den som vill att nämnden skall bifalla kontorets förslag röstar Ja den som inte vill röstar Nej. Vinner Nej har nämnden bifallit Josefsons förslag”.

Vid upprop röstade Johannes Hulter (S), tjänstgörande ersättaren Gustav Öberg (S), Johan Zandin (V), Mikael Niklasson (S) och ordföranden Ja medan Ann Catrine Fogelgren (L), Axel Josefson (M), Anna Wibring (M) och Hampus Hagman (KD) röstade Nej.

Då omröstning utfallit med fem Ja och fyra Nej hade byggnadsnämnden beslutat:

att hos kommunfullmäktiges begära om uppdrag att ta fram ny översiktsplan för Göteborg med utgångspunkt i förslag till inriktning enligt kontorets tjänsteutlåtande.

Vid protokollet

Agnetha Carlsson
Sekreterare

Göteborg den 25 april 2017
Yrkande (M, L, KD)
Ärende 18

Yrkande ny översiktsplan för Göteborg

Det är positivt att vi nu ska ta fram en ny översiktsplan som svarar mot framtidens utmaningar och som kan bistå med verktyg för hållbar stadsutveckling.

Vi vill se en översiktsplan som hanterar målkonflikter i ett tidigt skede. Då behöver de olika styrdokument som tagits fram i olika nämnder också samordnas som en grund för översiktsplanen. Vi delar kontorets uppfattning att Göteborg behöver en ny översiktsplan som bättre hanterar göteborgarnas behov och relationen med statliga riksintressen. I dagsläget är det i vissa fall svårt att få fram bostäder på grund av brist på samsyn med Trafikverket och Länsstyrelsen.

Blandstaden behöver förstärkas med blandade bostadstyper och upplåtelseformer i fler stadsdelar. Det kan handla om småhus och radhus i områden som domineras av flerfamiljshus och i områden där villor dominerar behövs också flerfamiljshus. Göteborg behöver erbjuda attraktiva bostäder för att fler ska kunna bli och fortsätta vara göteborgare. Med en starkt växande befolkning måste också kommunikationsstråken utvecklas så att en god framkomlighet kan säkerställas. Det är också viktigt att det i planeringen skapas tillräcklig plats för verksamheter såsom förskola och skola. Vi tror fortfarande att Göteborg behöver förtätas och att vi ska förstärka viktiga knutpunkter.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vi föreslår att Byggnadsnämnden ska besluta:

Att godkänna SBK förslag till inriktningen för ny översiktsplan med ovanstående tillägg

Göteborgs Stad

Stadsbyggnadskontoret

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2017-02-21

BN 2017-04-25

Diarienummer 0199/17

Strategiska avdelningen

Anna Olsson

Telefon 031-368 15 87

e-post: anna.olsson@sbk.goteborg.se

Ny översiktsplan

Byggnadsnämnden föreslås besluta:

- att begära kommunfullmäktiges uppdrag att ta fram ny översiktsplan för Göteborg med utgångspunkt i förslag till inriktning enligt detta tjänsteutlåtande

Sammanfattning

Göteborgs översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 26 februari 2009. Sedan översiktsplanen antogs har en rad förändringar skett i Göteborg och i omvärlden samtidigt som kunskapen om flera av översiktsplanens strategiska frågor har vidareutvecklats och fördjupats. Göteborgs stads budget för 2017 anger att arbetet med en ny översiktsplan ska inledas under året.

Utgångspunkten för en ny översiktsplan föreslås vara en inriktning mot den täta, gröna blandstaden genom komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i strategiska knutpunkter. För en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling ska Göteborg byggas tätare så att fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv, med gångavstånd till kollektivtrafik och service.

Arbetet med den nya översiktsplanen föreslås fokusera på såväl geografiska delområden som tematiska frågor. Den ska bidra till att möta behovet av områdesplanering.

Stadsbyggnadskontoret

Agneta Hammer
Stadsbyggnadsdirektör

Katja Ketola
Chef strategiska avdelningen

Ärendet

Göteborgs stads budget för 2017 anger att arbetet med en ny översiktsplan ska inledas under året. I mål och inriktningsdokument 2017 för byggnadsnämnden m.fl. ges stadsbyggnadskontoret i uppdrag att inleda arbetet. Stadsbyggnadskontoret söker nu kommunfullmäktigesbeslut om inriktning på uppdraget.

Bakgrund

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen har tre viktiga funktioner:

- Den redovisar grunddragen i lämplig mark- och vattenanvändning och hur den byggda miljön ska användas.
- Den ger vägledning för kommunen och andra myndigheters beslut.
- Den ska fungera som underlag för dialogen mellan stat och kommun beträffande de allmänna intressenas, i synnerhet riksintressenas, innebörd och avgränsning.

Översiktsplanen anger en långsiktig vision eller målbild för bebyggelseutveckling, hushållning med naturresurser och utvecklingen av den fysiska miljön i övrigt. Därmed fungerar den sektorssamordnande och vägleder och underlättar kommunens planering och utbyggnad av investeringar i infrastruktur och service. Den fungerar också som plattform för kommunens medverkan i den regionala utvecklingsplaneringen och i dialoger med Trafikverket angående investeringar i transportnäten och med andra större aktörer i samhällsbyggandet.

Översiktsplanen utgör en överenskommelse mellan stat och kommun om riksintressenas innebörd och avgränsning och ger därmed såväl ramarna som handlingsutrymmet för kommunen inom riksintresseområdena.

En av översiktsplaneringens viktigaste uppgifter är att i enlighet med plan- och bygglagen främja en ”ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder”. Med översiktsplaneringen skaffar sig kommunen ett verktyg för att sätta de enskilda besluten i ett långsiktigt helhetsperspektiv. Översiktsplanen är kommunens avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör utvecklas, och är därmed ett viktigt politiskt måldokument. Den är ett medel för att styra utvecklingen mot de uppställda målen.

En väl genomarbetad, förankrad och aktuell översiktsplan underlättar detaljplanering, bygglovhantering och andra tillståndsprövningar. Den förenklar och rationaliserar kommunens vardagsbeslut. Handläggningen av planbesked underlättas om det finns tydligt stöd i översiktsplanen. Fördjupningar av översiktsplanen kan fungera som program för detaljplaner. Områdesbestämmelser kan användas för att säkerställa syftet med översiktsplanen.

Uppdrag ny översiktsplan i Göteborgs stads budget 2017

När det gäller arbetet med att ta fram en ny översiktsplan är följande arbetsfördelning fastlagd i Göteborg:

- Byggnadsnämnden har ansvar för att varje mandatperiod pröva översiktsplanens aktualitet och initiera en aktualitetsförklaring i kommunfullmäktige. Finner nämnden att det finns ett behov av en ny kommuntäckande översiktplan, ska det redovisas till kommunfullmäktige.

- Byggnadsnämnden har ansvar för att ta fram, uppdatera och följa upp förslag till översiktsplan tematiska tillägg till och fördjupningar av översiktsplanen för fastställande i kommunfullmäktige.
- Kommunstyrelsen ansvarar, förutom för beredningen av byggnadsnämndens förslag inför antagandet i kommunfullmäktige.
- Kommunfullmäktige ansvarar för antagandebeslut och beslut om översiktsplanens aktualitet.

Göteborgs stads budget för 2017 anger att ”arbetet med en ny översiktsplan ska påbörjas under 2017”.

Mål och inriktningsdokument 2017 för byggnadsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden och park- och naturnämnden anger vidare att stadsbyggnadskontoret ska ”inleda arbetet med att ta fram en ny översiktsplan i bred dialog med göteborgarna, där utgångspunkten ska vara befintliga strategiers inriktning mot den täta, gröna blandstaden”.

Gällande översiktsplan

Gällande översiktsplan för Göteborg är antagen av kommunfullmäktige 2009-02-26. Uppdraget gavs 2005.

Översiktsplanen består av flera delar. Del 1 med utgångspunkter och strategier, anger inriktningen för stadens utveckling och är relativt robust mot förändringar. Del 2 innehåller regler och rekommendationer för användning av mark- och vattenområden samt riksintressenas behandling. Del 3 innehåller en fördjupad beskrivning av riksintressen och andra allmänna intressen samt miljö- och riskfaktorer. Till översiktsplanen hör också tre kartor. Karta 1 med mark- och vattenanvändningen, utgör en illustration av karta 2 med regler och rekommendationer. För att göra riksintressena tydliga finns även karta 3 där förutom kartredovisning av riksintressena även staden visar skillnaderna i uppfattning gentemot statens syn på riksintressena. En konsekvensbeskrivning och ett utställningsutlåtande hör också till planen. Översiktsplanen omfattar dessutom fördjupningar för några geografiska områden och tematiska tillägg.

Årliga uppföljningar av översiktsplanen har gjorts med syfte att underlätta för aktualitetsprövning och för att ge en samlad bild av den pågående översiktliga planeringen i kommunen.

Aktualitetsförklaring av översiktsplanen ska enligt plan- och bygglagen ske minst en gång varje mandatperiod. Kommunfullmäktige beslutade att aktualitetsförklara översiktsplanen 2014. Översiktsplanen bedömdes då aktuell i dess inriktningar och strategier och för de delar som behövde uppdateras redovisades förslag till fortsatt hantering.

Nya förutsättningar

Sedan översiktsplanen antogs 2009 har en rad förändringar skett i Göteborg och i omvärlden samtidigt som kunskapen om flera av översiktsplanens strategiska frågor har vidareutvecklats och fördjupats.

Ett exempel på det är arbetet med social hållbarhet i planeringen, där bl.a. verktyget för Social konsekvensanalys respektive Barnkonsekvensanalys (SKA/BKA) tagits fram. Verktyget används i stadsplaneringen men också av andra förvaltningar. Arbetet inom Jämlikt Göteborg har fördjupat kunskaperna om sociala skillnader i staden och vad som krävs av bl.a. stadsplaneringen för att bidra till social hållbarhet. Andra exempel på ny kunskap inom översiktsplanens strategiska frågor är ökad kunskap om beredskap för

översvämning och klimatförändringar, och om handelns respektive kontorsmarknadens förutsättningar/behov i stadsplaneringen.

Tre strategiska dokument har tagits fram som tillsammans med Vision Älvstaden (beslutad av kommunfullmäktige 2012) förtydligar inriktningen för hur Göteborg ska bli en stad som erbjuder ett enklare vardagsliv för fler i en grön och livfull stad. Strategi för utbyggnadsplanering, Grönstrategi för en tät och grön stad och Trafikstrategi för en nära storstad beslutades av sina respektive nämnder i februari 2014. De preciserar översiktsplanens strategier och utbyggnadsordning vad gäller Älvstaden och mellanstaden och är stöd i tillämpningen av översiktsplanen.

Sedan översiktsplanen antogs 2009 har dessutom regionala strategier uppdaterats eller tillkommit. Exempel på det är Göteborgsregionens kommunalförbunds (GR:s) tillväxtstrategi "Hållbar tillväxt" som uppdaterades 2013.

På nationell nivå har plan- och bygglagen uppdaterats två gånger med en allt starkare betoning på översiktsplanens betydelse för samhällsutvecklingen samtidigt som ändringar i strandskyddslagstiftningen har skett.

Det pågår en stark digitalisering av serviceutbudet i Sverige och här behöver även översiktsplaneringen hänga med. Tillgänglighet, öppenhet och kommunikation är centrala framgångsfaktorer för att översiktsplanen ska bli väl känd och förankrad.

Stadsbyggnadskontorets synpunkter

Översiktsplanens övergripande inriktning är att fortsatt planering i Göteborg i första hand ska ske med komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i strategiska knutpunkter. Inriktningen har förtydligats genom Strategi för utbyggnadsplanering och Trafikstrategi för en nära storstad som i sin tur förstärker varandra. För en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling ska Göteborg byggas tätare så att fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv, med gångavstånd till kollektivtrafik och service. Detta är en utbyggnadsinriktning som också många andra kommuner arbetar efter, bl.a. Malmö och Stockholm. Även internationellt genom t ex UN Habitats strategier för hållbar stadsplanering ("Five Principles"), lyfts exempelvis täthet och social och funktionell blandning fram som viktiga aspekter för hållbar stadsutveckling. Stadsbyggnadskontoret bedömer att gällande översiktsplanens övergripande inriktning fortfarande är aktuell och att den bör ligga som grund för den nya översiktsplanen.

Stadsbyggnadskontoret ser dock att översiktsplanens strategier behöver vidareutvecklas och fördjupas för att bättre kunna underlätta fortsatt planering av stadens utveckling. Det råder även viss brist på överskådlighet med flera dokument att förhålla sig till i stadsplaneringen. Tillsammans med att plan- och bygglagstiftningen förändrats och ny kunskap/nya strategiska beslut har tillkommit inom en rad områden som berör översiktsplanen, bidrar det till att översiktsplanens mål och inriktningar blir allt svårare att följa upp.

Mot bakgrund av ovanstående delar Stadsbyggnadskontoret uppfattningen att det finns behov av att ta fram en ny översiktsplan för Göteborg.

Stadsbyggnadskontoret anser att översiktsplanen för Göteborg ger tillräcklig vägledning under den tid det tar att ta fram en ny översiktsplan. Ingen aktualitetsprövning av översiktsplanen kommer att göras innan den nya beslutas.

Förslag till inriktning för ny översiktsplan

Utgångspunkten för en ny översiktsplan föreslås vara en inriktning mot den täta, gröna blandstaden genom komplettering av den byggda staden i kombination med byggande i

strategiska knutpunkter. För en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling ska Göteborg byggas tätare så att fler invånare får möjlighet till ett enkelt vardagsliv, med gångavstånd till kollektivtrafik och service.

Med utgångspunkt/avstamp i denna övergripande inriktning, ska arbetet sträva mot en fördjupad avvägning för en ökad helhet och för en långsiktigt hållbar utveckling.

I takt med att Göteborg växer finns behov av att utveckla arbetet med områdesplanering. Syftet är att inom större geografiska områden än vad som görs idag, lösa strukturella problem och knäckfrågor i tidigt skede. Den nya översiktsplanen ska bidra till att möta detta behov.

Arbetet med den nya översiktsplanen föreslås fokusera på såväl geografiska delområden som tematiska frågor. Omvärldsstudier kommer att göras och dialog med näringsliv, akademi och allmänhet ska genomföras för att uppnå så god förankring som möjligt. För att säkerställa inriktningen om hållbar stadsutveckling ska konsekvensbeskrivningar av hållbarhetsaspekterna göras kontinuerligt under arbetsprocessen. Den nya översiktsplanen med kartor ska vara digital och tillgänglig för alla.

Arbetet med den nya översiktsplanen innebär att alla delar av den befintliga översiktsplanen omprövas, inklusive kartor, fördjupningar, tematiska tillägg osv.

Ekonomiska konsekvenser

I gällande budget för Strategiska avdelningen på stadsbyggnadskontoret finns avsatta medel för arbete med ny översiktsplan. För ett gott resultat krävs samverkan och att kompetenser från andra förvaltningar medverkar i framtagandet av den nya översiktsplanen. Dialog med dessa har inletts.

Ekonomiska perspektivet

En övergripande inriktning är att staden ska utvecklas för att i så stor utsträckning som möjligt dra nytta av infrastrukturella investeringar, både över och under mark. Olika utvecklingsförslag behöver belysas ur ett ekonomiskt perspektiv. Översiktsplanens ekonomiska konsekvenser kommer även att belysas utifrån såväl samhällsekonomiskt perspektiv som kommunalekonomiskt perspektiv.

Barnperspektivet (FN:s barnkonvention)

Översiktsplanens långsiktighet innebär i realiteten att dagens unga är de som kommer att uppleva och förverkliga inriktningarna i översiktsplanen. Detta innebär att vid planens framtagande behöver medborgardialogen ha en särskild inriktning på att låta de unga förstå och ge inspel till sin framtid. Barnperspektivet kommer särskilt att hanteras med barnkonsekvensanalys och social konsekvensanalys under processen.

Jämställdhetsperspektivet

På översiktsplanens övergripande nivå är målsättningen att hantera mark och vattenanvändningen ur ett jämställt perspektiv. Huvudsakligen handlar avvägningar i översiktplanering om allmänna intressen. Arbetet kommer även omfatta social konsekvensanalys under processen.

Mångfaldsperspektivet

I arbetet med att ta fram förslag till översiktsplan ska exempelvis arbetsgrupper och referensgrupper tillsättas så att bredd avseende kompetens, ålder, kön och etnisk bakgrund blir blandade och mångfaldsperspektivet uppmärksammas.

Miljöperspektivet

När en översiktsplan tas fram ska en miljöbedömning göras vilket dokumenteras i en miljökonsekvensbeskrivning. Även andra konsekvenser behöver beskrivas i framtagandet av översiktsplanen och fördjupningar av översiktsplan, såsom de ekonomiska, sociala och kulturella konsekvenserna för att avgöra om förslaget bidrar till en hållbar utveckling.

Omvärldsperspektivet

Omvärldsstudier kommer att göras och dialog med näringsliv, akademi och allmänhet ska genomföras för att uppnå så god förankring som möjligt. Malmö stad antog sin översiktsplan maj 2014 och Stockholm stad har hösten/vintern 2016/2017 genomfört samråd för en ny översiktsplan.

Från statligt håll (finansdepartementet och näringsdepartementet) offentliggjordes i juni 2016 ett 22-punktsprogram för att öka bostadsproduktionen. I denna promemoria föreslogs ”en utvecklad översiktsplanering”, vilket innebär att dialogen mellan stat och kommun i större omfattning ska klaras av inom ramen för översiktsplaneringen. I områden där stat och kommun är överens om markanvändning så kan bygglovsprövningen ske utifrån översiktsplan